

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt mandag den 27. februar 2017

Sag 274/2016

A kærer Østre Landsrets afgørelse om fastsættelse af salær mv. i sagen:

A

(advokat Henrik Hesselberg Frandsen)

mod

Sirius International Danish Branch,

filial af Sirius International Försäkringsaktiebolag (publ), Sverige

(advokat Jacob Skude Rasmussen)

I tidligere instans er truffet beslutning af Østre Landsrets 17. afdeling den 8. juni 2016.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Marianne Højgaard Pedersen, Hanne Schmidt og Oliver Talevski.

Påstande

A har nedlagt påstand om, at statskassen skal betale et efter Højesterets skøn højere beløb til dækning af hans advokatudgifter end det beløb, der er fastsat af landsretten ved afgørelsen af 8. juni 2016.

Landsretten har henholdt sig til afgørelsen.

Sagsfremstilling

A havarede den 31. december 2010 med sit fly, og tre ombordværende passagerer – B, C og D – pådrog sig personskader.

A's forsikringselskab, Sirius International Danish Branch, filial af Sirius International Försäkringsaktiebolag (publ), Sverige, nægtede at forsikringsdække skaderne på flyet og A's ansvar for passagerernes skader.

A anlagde herefter i august 2011 ved Retten i Næstved sag mod Sirius med påstand om, at Sirius skulle dække skaderne på flyet, og at Sirius skulle anerkende dækning under forsikringspolice for krav rejst af tredjemand og passagerer i anledning af havariet. Under sagens forberedelse forhøjede A betalingspåstanden, idet han havde indgået forlig om betaling af 60.000 kr. til B. Den endelige betalingspåstand lød på betaling af 510.000 kr., subsidiært 560.000 kr. Anerkendelsespåstanden vedrørte et foreløbigt opgjort personskadekrav på 782.016,65 kr., som var rejst af C, og et personskadekrav, som var varslet af D, men hvor man afventede en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen. A har betalt retsafgift på baggrund af en sagsværdi på 560.000 kr.

Forud for sagsanlægget havde A's retshjælpsforsikringselskab, Alm. Brand Forsikring A/S, bevilget dækning til sagen med op til 125.000 kr. med fradrag af selvrisiko på 10 % af de samlede omkostninger, minimum 2.500 kr. I forsikringsvilkårenes punkt 11.4 og 11.5 om afregning er anført:

”11.4.

Advokaten har direkte krav mod Alm. Brand på forsikringsydelsen og kan ikke med bindende virkning for Alm. Brand indgå aftale om sit salær med sikrede.

11.5.

Salæret beregnes i overensstemmelse med de retningslinier for sagsomkostninger i borgerlige sager, som følges af domstolene.

Tvister omfattet af retsplejelovens kapitel 31 om offentlig advokatretshjælp afregnes i overensstemmelse med de deri anførte retningslinier.”

Ved dom af 11. juni 2014 gav Retten i Næstved A fuldt medhold. Byretten pålagde endvidere Sirius at betale sagsomkostninger med 113.520 kr., hvoraf 100.000 kr. udgjorde salær til A's daværende advokat.

Den 24. juni 2014 ankede Sirius byrettens dom til Østre Landsret.

Den 30. juni 2014 udstedte As advokat en faktura på 162.166,70 kr. til A. Det fremgår, at salæret udgjorde 115.000 kr. med tillæg af moms 28.750 kr., og at Alm. Brand Forsikring havde udbetalt 125.000 kr., hvorefter der udestod 34.666,70 kr. i advokatens favør.

Ved mail af 2. juli 2014 til advokat Christian Holch meddelte Alm. Brand Forsikring, at selskabet havde overført et beløb til ham op til retshjælpsforsikringens dækningsmaksimum.

Den 4. september 2014 gav landsretten tilsagn om, at statskassen ville betale de omkostninger ved sagen, som kunne dækkes efter reglerne om fri proces, men som lå ud over forsikringens maksimum, jf. retsplejelovens § 336, stk. 2, jf. stk. 1, jf. § 327, stk. 5, jf. stk. 2.

I september 2014 ansøgte A's advokat Civilstyrelsen om dækning af en del af A's sagsomkostninger under byretssagen, jf. retsplejelovens § 336. Civilstyrelsen videresendte ansøgningen til landsretten, og A's advokat meddelte, at han ikke havde indvendinger imod, at landsretten ved sagens afslutning tog stilling til spørgsmålet om dækning af udgifter, der oversteg dækningsmaksimum på retshjælpsforsikringen.

I april 2016 blev A's betalingspåstand forhøjet til 750.000 kr., idet kravet vedrørende C's personskader kunne konverteres delvist til en betalingspåstand.

Ved dom af 8. juni 2016 frifandt landsretten Sirius. Landsrettens afgørelse om sagsomkostninger i dommen er sålydende:

”Under hensyn til sagens udfald og den værdi, der er lagt til grund ved betaling af retsafgift, skal A betale sagsomkostninger for begge retter til Sirius International med i alt 344.097,50 kr., hvoraf 16.660 kr. udgør retsafgift, 77.437,50 kr. dækker udlæg til syn og skøn, der må anses for afholdt som led i sagens forsvarlige førelse, mens 250.000 kr. ydes til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms. Henset til landsrettens tilsagn af 4. september 2014 skal statskassen betale den del af sagens omkostninger for begge retter, der overstiger maksimumsdækningen i A's retshjælpsforsikring.”

Ved retsbog af 8. juni 2016 traf landsretten sålydende afgørelse om omkostningsdækning:

”Der fremlagdes redegørelse fra indstævnte for så vidt angår spørgsmålet om omkostningsdækning efter reglerne om fri proces, jf. retsplejelovens § 336, stk. 2, jf. stk. 1.

Landsretten besluttede, at der kan fastsættes et samlet salær til advokat Henrik Kleis v/advokat Henrik Frandsen for sagens behandling ved begge instanser på 200.000 kr. med tillæg af moms. Af dette beløb er der allerede sket delvis dækning af indstævntes retshjælpsforsikring, jf. faktura F213645 af 30. juni 2014.

Det beløb, som herefter dækkes af statskassen ved udbetaling til advokat Henrik Kleis v/advokat Henrik Frandsen, udgør restbeløb faktura på 37.166,70 kr. inkl. moms og selvrisiko samt yderligere salær på 85.000 kr. med tillæg af moms.

Statskassen betaler endvidere det sagsomkostningsbeløb på 344.097,50 kr., som ved dommen er tilkendt Sirius International.”

Anbringender

A har anført, at landsretten – trods hans aftale med retshjælpsforsikringsselskabet, Alm. Brand Forsikring, om salærets størrelse for byretten – har truffet afgørelse om et samlet salær for sagens behandling for begge instanser.

Landsrettens afgørelse strider mod retsplejelovens system og forholdet mellem dækningen under en retshjælpsforsikring og reglerne om supplerende fri proces.

Der blev under ankesagens behandling givet tilsagn om dækning af udgifter, der oversteg dækningsmaksimum under hans retshjælpsforsikring. Under disse omstændigheder, og når der i forbindelse med afregningen af byretssagen var indgået aftale med Alm. Brand Forsikring om honoraret for byretssagens behandling, burde landsretten alene have fastsat salær for ankesagens behandling.

Landsretten har således uden grundlag forholdt sig til udgifter forbundet med retssagens behandling for byretten, herunder navnlig til udgifter, der konkret ikke oversteg dækningsmaksimum på retshjælpsforsikringen, idet udgifterne til salæret for byretssagen hovedsageligt blev afholdt inden for dækningsmaksimum på retshjælpsforsikringen. Aftalen med Alm. Brand Forsikring om honoraret for byretssagens behandling blev indgået i overensstemmelse med de gældende retshjælpsforsikringsbetingelser, jf. punkt 11.4 og 11.5.

Konsekvensen af landsrettens salærfastsættelse blev således konkret, at han kun har opnået dækning for et advokatsalær for landsretten på 85.000 kr. med tillæg af moms.

Endvidere burde der under alle omstændigheder være tilkendt et væsentligt højere beløb til dækning af hans advokatudgifter.

Ved afgørelsen af, hvad der kan anses som et rimeligt salær for byretssagens behandling, bør der ikke være grundlag for at tilsidesætte den aftale, der blev indgået med Alm. Brand Forsikring om salærets størrelse. I henhold til forsikringsbetingelserne skal salærfastsættelsen i sager omfattet af retshjælpsforsikringen ske på samme vilkår, som når domstolene træffer afgørelse om sagens omkostninger. Retshjælpsforsikringsselskaber har naturligvis ingen interesse i at udbetale højere honorarer til advokater, end selskaberne i henhold til forsikringsbetingelserne har pligt til.

Under byretssagen var sagens genstand 560.000 kr. samt værdien af den anerkendelsespåstand, som var nedlagt for krav på personskadeerstatning. På daværende tidspunkt var personskadekravet fra den af passagererne, som var kommet værst til skade, opgjort til 782.000 kr., men sagen afventede Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om méngrad og tab af erhvervsevne. Reelt lå værdien af sagen på dette tidspunkt således i omkostningsintervallet 1-2 mio. kr., men med en betydelig risiko for, at sagsgenstanden ville kunne stige væsentligt, når Arbejdsskadestyrelsens afgørelse forelå. Han er folkepensionist, og da han som beskrevet opfyldte de økonomiske betingelser for fri proces, ville en dom, hvorefter han ikke opnåede forsikringsdækning i relation til personskadekravene have store velfærdsmæssige konsekvenser for ham.

Hertil kommer, at sagen vedrørte et særdeles vanskeligt faktum, idet der bl.a. indgik spørgsmål af både flyveteknisk og meteorologisk karakter, som det var nødvendigt at sætte sig ind i som led i en forsvarlig behandling af sagen. Privatflyvning er ganske indgående reguleret, og det har ligeledes været nødvendigt og tidskrævende at sætte sig ind i de relevante regler på området, herunder spørgsmål af forsikringsretlig karakter. Under ankesagen blev der iværksat syn og skøn vedrørende det konkrete hændelsesforløb. Dette berettiger sædvanligvis i sig selv til udmåling af et salær i den høje ende af det relevante interval.

Hertil kommer, at Arbejdsskadestyrelsen undervejs i ankesagen traf afgørelse om méngrad og tab af erhvervsevne. Der blev på baggrund heraf rejst krav på betaling af et personskadekrav på knap 4.250.000 kr. mod ham. Sagsgenstanden blev således betydeligt forøget under landsretssagen.

Under landsretssagen var der behandling af en tvist om spørgsmål til skønsmanden, ligesom det var tidskrævende at finde en egnet skønsmand. Herudover var der tvist om, hvorvidt der skulle afholdes nyt syn og skøn ved en anden skønsmand.

Såfremt Højesteret forhøjer det tilkendte beløb, bør han tilkendes sagsomkostninger til dækning af kæremålsomkostningerne for Højesteret, herunder også vedrørende ansøgningen om kærretilladelse.

Højesterets begrundelse og resultat

Retten i Næstved afsagde den 11. juni 2014 dom i sagen anlagt af A mod Sirius. Ved dommen fik A medhold i sin påstand, og retten bestemte, at Sirius skulle betale sagsomkostninger til A bl.a. til dækning af udgift til advokatbistand med 100.000 kr. Ved landsrettens dom af 8. juni 2016 blev Sirius frifundet. Landsretten traf samme dag beslutning om omkostningsdækning efter reglerne om fri proces, jf. retsplejelovens § 336, stk. 2, jf. stk. 1, til A's advokat og tilkendte et salær på 200.000 kr. med tillæg af moms for sagens behandling ved begge instanser.

Sagen angår, om landsretten med rette har fastsat et salær til A's advokat på 200.000 kr. med tillæg af moms for begge instanser i en situation, hvor A's retshjælpsforsikringsselskab, Alm. Brand Forsikring, har anerkendt et salær på 115.000 kr. med tillæg af moms til dækning af A's advokatsalær for byretten.

Efter retsplejelovens § 336, stk. 1, kan der efter ansøgning ydes en part, som har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen, godtgørelse fra statskassen af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum. Omkostninger ved sagen dækkes efter stk. 1, i det omfang statskassen, hvis der havde været meddelt fri proces, ville have ydet dækning efter §§ 331, 332 og 334, jf. § 336, stk. 2. Når retten har truffet afgørelse om, at betingelserne i stk. 1 for dækning af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum, er opfyldt, fastsætter retten samtidig, hvilket beløb der kan dækkes, jf. stk. 2, jf. § 336, stk. 3.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen i retsplejelovens § 336 (Folketingstidende 2004-05, tillæg A, s. 5568), at retten ved den konkrete beløbsmæssige udmåling må opgøre de

samlede omkostninger ved sagen, som vil kunne dækkes efter reglerne om fri proces, jf. stk. 2, og fra dette samlede beløb må fratrage forsikringsdækningen, således at differencen udbetales.

Højesteret finder på denne baggrund ikke grundlag for at tilsidesætte landsrettens afgørelse om at fastsætte salæret til As advokat for sagens behandling ved begge instanser til 200.000 kr. med tillæg af moms.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens afgørelse.

Thi bestemmes:

Landsrettens afgørelse stadfæstes.